

1915 se je potopila v bližini Honolulu ameriška podmornica »F 4« s 25 možmi. Čoln je tičal 90 m globoko, a so ga dvignili z največjimi napori.

Na Francoskem.

Ko se je potopila leta 1912 francoska podmornica »Vendemiaire«, je razpisalo francosko mornariško ministrstvo 100.000 frankov nagrade onemu, ki bi iznašel napravo, s katero bi bilo mogoče oteži grozne smrti moštvo iz potopljenih podmornic. Razpisana nagrada ni rodila nobenega uspeha. V Franciji so se zgodile v mirnih časih težke nesreče s podmornicami. Dne 16. oktobra 1906 se je potopila podmornica »Lutin« in z njo vred 16 mož. Štiri leta pozneje je ponesrečila pri vajah v luki Calais podmornica »Pluviose« in je bilo 42 mož ob življenje.

V Nemčiji.

V Nemčiji se je potopila pri Kielu 1. 1911 podmornica »U 3«. Vzrok nesreče je bil napačno montiran vijak za zračenje. Takoj so pričeli z rešilnim delom in so potegnili skozi cev za torpediranje 25 mož. Ostali so v čolnu vedno še trije častniki in krmar. Ko so se prerili tudi do teh, so jih našli že za-dušene.

V Rusiji.

V Rusiji se je zgodila prva nesreča s podmornico leta 1904. Tedaj se je potopila v bližini Kronstadta podmornica »Delfin«. Omenjeni čoln se je podal na vajo, morje je bilo čisto mirno in daleč na okrog ni bilo videti nobene druge ladje. Naenkrat je izginila podmornica v globočino in se ni dvignila nikdar več. Še istega leta se je potopila v Črnem morju podmornica »Kambala«, ker je trčila ob rusko oklopno križarko.

Kljub napredku v tehniki še do danes niso iznašli sredstev, ki bi onemo-

gočala številne nesreče s toliko dragocenimi podmornicami.

*

Pobrežje pri Mariboru. Pogrebno društvo za Pobrežje in okolico ima v nedeljo dne 5. t. m., popoldne in zvečer svojo vsakoletno veselico, ki se vrši na vrtu gostilne Koc (prej Simonič) na Pobrežju. Čisti dobiček gre v posebni fond. Člani in drugi, pridite!

Marija Brezje pri Mariboru. Prostovoljna požarna bramba ima v nedeljo dne 5. t. m. popoldne svojo tombolo z 6 velikimi in 150 manjšimi dobitki. Prireditev se vrši pri g. Klasiču.

Sv. Peter pri Mariboru. V nedeljo so imeli otroci obeh šol prvo sv. obhajilo. Med prvobohajanci je bil tudi 50 letni Alojz Ferik iz Viničke gore. V pondeljek je prispel prvič oficijelno k St. Petru g. stolni župnik in dekan M. Umek na kanonično vizitacijo in skušnjo šolskih otrok.

Razvanje pri Mariboru. Vaško kapelico sv. Križa sta na svoje stroške pustila prenoviti zakonca Pukl Martin in Helena. Z novim šolskim letom se uvede na tukajšnji osnovni šoli v poletnih in jesenskih mesecih nedeljen šolski pouk. S tem je ustrezno dolgoletni želji vaščanov.

Pameče pri Slovenjgradcu. V naši vasi so vrli gasilci s sodelovanjem gđ. Pavle Pečolarjeve in Marice Ferenčakove uprizorili komedijo »Matiček se ženik«, katera je nad vse pričakovanje dobro uspela. Z izvajanjem svojih vlog so predvsem nadkriljevali Matiček, Nežika, Baronica ter Gašper. Pohvalno se je treba zahvaliti tudi o gosp. Filipu Cesar, kateri je kot režiser bil na svojem mestu. S to igro so pokazali Pamečani, kaj premore skupnost in poštenost. Želimo le, da nam še večkrat nudite tako zabaven popoldanček.

Ribnica na Pohorju. Mrivaški zvon, kako tesno bije srce ob tvojih glasih! Vsa soseska molči v objemu žalosti. Komu zvoní, šlo je pri

nas dne 16. t. m. pritajeno od ust do ust? Značajna, krščanska, dobrosrčna ter vobče priljubljena gospodinja in gostilničarka Lenčka Viltušnik je končala pot po naši solz dolini. Neverjetno! Resnico tega so pričale brloče sveče krog njenega krasno ovenčanega mrtvaškega odra. Govorile so jo pa tudi bridke in obilne solze potrtega njenega moža Ignaca ter lhtenje petletnega sineka Jankoča po tako iznenada izgubljeni svoji zlati nenadomestljivi mamiči. Smrt, kako kruta si vendar! Tiho in rosnih oči so pristopali v obilnem številu tudi njeni prijatelji in znanke kropit in izkazat dragi zadnjokrat na zemlji svojo ljubezen ter želeti pokoja njeni blagi duši. Celo rožice krog njenega odra, zadnji poklon vrlih naših deklet, so sklonile zalostno svoje glave, ginjene nad tem, da je morala pokojna iz sveta še tako mlada. Včakala je komaj 33 pomladi. Vendar to res kratko število let zrcali kakor zbrani venec, ki svoje prvotne krasote ponjeni smrti zgubil ne bo. Koliko spoštovanja, priljubljenosti in sožalja je pokojna uživala med svojci in okoličani, je najbolj živo predložila mnogobrojna množica za njeno ovenčano krsto. Pomenljivo je bilo tudi, da so istočasno ž njo položili v grob tudi uglednega njenega sosedu, občinskega odbornika ter cerkvenega ključarja Sv. Bolfanka, 59 letnega Jožefa Turjak.

Ormož. V pondeljek dne 22. junija t. l. je imel sreski načelnik g. dr. Vavpotič v posvetovalnici osnovne šole sestanek z zastopniki ormoškega občinskega odbora in župani štirih okoliških občin Hardek, Pušenci, Hum in Frankovci. Najprej je g. načelnik poročal o banovinskem proračunu, zlasti o postavki za kmetijstvo. Nadalje se je dotaknil gospodarskih zadev našega sodnega okraja. Posebno je povdarjal, da naj kmetstvo ljudstvo še bolj intenzivno goji tu vdomačeno pingavsko pasmo goveje živine, pri konjereji pa noriško ter belgijsko. Pri vinogradništvu, ki je v današnji gospodarski krizi skoro najbolj prizadeta, je priporočal najboljše vrste in ne preveč vrst. — Glede kuluka so zastopniki občin ugotavljali, da se v splošnem ni obnesel, da bi ena petina najetih in plačanih delavcev več storila kakor vsi težaki-kulukaši. Predlagali so, da naj se vpeleje enotna doklada za vzdrževanje bano-

Januš Golec:

Guzaj.

27

Poletnega večera, ko je bliskalo, treskalo in je lil dež, se je plazil za št. Jurjem, mimo Botričnice v grabo in na vrh po temnem gozdiču proti cerkvi sv. Primoža. Ko je stopil iz gozda in se ozrl navzdol v dolinico preko pokopališča krog hrama božjega do rojstne hiše, je baš zablislilo, da je zasvetila trenutno v blesteči luči cela domača okolica. Blisk se je skrtil, zagrmelo je, tolovaj se je stresel pri zavesti, da se plazi po najdražjem mu kraju nocoj v vihar ni noči zadnjič v življenju. Nebo in sv. Primož mu pomagajta nocoj, da bo končal slovo od matere, rojstne hiše in domačega kraja brez žandarske krogle. Molitev in prošnja na hribčku v vihar ni noči med bliskom in gromom mu je nakapljala v obupano srce junaštva ter upanje, da se bo nocoj izteklo vse dobro in brez surovega motenja s strelom.

Potolažen ter ojunačen se je spustil naglih korakov navzdol po pobočju. Pri pokopališču je napravil križ po čelu z željo večnega miru vsem rajnim domačinom. Materinsko okence na štibelcu zadaj na dvorišče je bilo v tej strašni noči brez luči. Ko je popraskal na rahlo po zatemneli šipi, se je takoj oglasil glas, da bo odprla, naj le vstopi od spredaj, nocoj gotovo ne bo voglaril nobeden žandar krog bajte. Materi je sledil v njen kot na klop za peč. Ni prižgala leščerbe, pa saj je gledala nesrečnega otroka materina duša, ki je vedela, da je prišel zadnjič po — slovo! Najprej so pripovedovale materine solze sinu, med ihtenjem, kaj vse mora prenašati noč in dan na strpljeno starost radi njega, ki je pahnil očeta celo v ječo radi suma, da prikriva sinova zločinstva ter mu daje potuho. Ko se ga izpustili iz preiskovalnega zapora, se ni vrnil na dom radi sramote in ona še danes ne ve, kod se potika na stara leta. Sama se ubija doma in ne ve za koga, ker z njim, kateremu je bil namenjen dom, govorita nocoj zadnjič. Bogzna kaj je še vse potožila otroku mati brez najmanjšega očitka, dokler

Domišljav bolnik reče svojemu zdravniku: »Jed in pijača mi diši, tudi spim dobro, vendar si moram od vas sprostiti sveča.« — »Le ravnajte se po mojem nasvetu,« reče zdravnik, »kmalu vam bo postalo čisto drugače.«

Mlad zdravnik je sedel ob postelji bolne tridesetletne gospodične, poslušal potrpežljivo njeno dolgočasno javkanje in nato odvrnil: »Vaša slabost ni tolika bolezen, temveč neprijetno stanje. Omožite se, gospodična, potem bo to zlo izginilo!« Po kratkem pomisleku reče ona: »Da, da, pravimate, hočem se ravnati po vašem nasvetu. Veste kaj, gospod doktor, vzamite me za že-

vinskih cest. Zaradi občinskega kuluka pa so župani zadovoljni, da imajo z novo uredbo več zakonite moči v rokah. — Precej isker je ukresalo vprašanje pregrupacije občin. Proti predlogu ormoških zastopnikov, da naj se priključi Ormožu samo katastralna občina Hardek, so dvignili glas vsi župani in zastopniki zunanjih občin in povdarjali, da ni vas Hardek prav nič bolj gospodna in inteligentna in sposobna, da pride pod Ormož kot druge vasi. Vsi so pač videli jasno, da gre Ormožu samo za to, da spravi v meje svojega teritorija okoliško šolo, ki so jo pred 30 leti v najhujših narodnih bojih postavile okoliške občine Hardek, Pušenci in Litmerk kot protiutež nemški šulferajnski šoli. Kmetstvo ljudstvo bo gotovo užaljeno, če se bo pri novi preureditvi občin upoštevala le samo želja ormoške občine, ne pa tudi upravičena zahteva kmetijskih občin, ki želijo biti ena občina, ne da bi se kaj mestu priključilo. Ali vse ali pa nič! To je enoglasna ljudska želja. Kje bo imela okoliška občina svoj sedež, se še ne ve: morda v Pušencih, morda celo v Ormožu.

Loče pri Konjicah. Tukajšnje gasilno društvo si je nabavilo pred meseci novo motorko. Do blagoslovitve, ki se je vršila dne 14. t. m., še ni doživela ognjenega posla. Blagoslovitev je vršil g. profesor Resman iz Maribora, ki je imel pri tej priliki prav pomemben, globoko zasnovan govor. Kumica je bila g. dr. Laužnerjeva. Popoldne pa je bila vrlo uspešna veselica, ki je v denarnem oziru prav zadovoljivo izpadla. Takoj drugi dan pa je doživela motorka ognjeni krst. Gorelo je v sosednjem Podobu. Pogorel je hlev posestnika Rozmana. Kako je ogenj nastal, še ni pojasnjeno. Zavarovan je bil za 75 tisoč Din. Motorka se je pri tej priliki izborna izkazala. Ne samo, da je gasila ogenj, obvarovala je tudi sosednja posopja, ki so bila v veliki nevarnosti. Gasilci so bili, kljub utrujenosti prjšnjega dneva, prav hitro na mestu.

Celje. Zrelostni izpit in produkcija gojencev oglarske šole se vrši v pondeljek dne 6. t. m. ob 9. uri dopoldne. K izpitu so oglašeni: Božnik, Gajšek, Kidrič, Zemljič, Petrin, Rizmala, Rojnik in Žerak. Pri izpiti bodo izpraševali: gg. Ivan Granfola, Ivan Kramar, D. Sancin in vodja. Za nadzornika je kn.-šk. ordinarijat do-

ločil vič. g. opata P. Juraka. Čč. gg. duhovniki in prijatelji cerkvene glasbe se vljudno vabijo! — Prihodnje šolsko leto se prične dne 15. septembra 1931.

Sv. Martin v Rožni dolini. Letošnja letina je obetala bogato žetev. Polje, vinogradi in sadonosniki so bili tako polni, da je vsakdo z veseljem upanjem gledal v bližnjo bodočnost. Pa je prišlo strašno neurje dne 15. junija in je vse naše nade v kratkih urah uničilo. Takšne toče, kakor je padala ta dan, ne pomnijo najstarejši ljudje. Toča je napravila tako strašno razdejanje na polju, da sicer tako pridno ljudstvo, ki se v potu svojega obraza muči po bregovih in strminah med kamenjem v borbi za vsakdanji kruh, danes malo pred pospravljanjem kosi popolnoma uničena žitna polja s solzami v očeh in težko skrbjo za življenje potrebni kruh. Da se prepriča o žalostnem stanju naših polj, je obiskal v nedeljo dne 21. junija g. Ivan dr. Marušič naše kraje. Spremljal ga je za ljudski blagor okraja vneti g. sreski načelnik dr. Hubad in kmetijski referent inž. Dollnar. Sprejeli so g. bana župan Krajnc, župnik duh. svet. Osvatič in šolski upravitelj Požar. Ogleдали so si škodo na licu mesta in je ban obljubil prizadetim skorajšnjo pomoč v semenu in v denarju. — Vesel dogodek je bil pri nas zadnje, to je Alojzijevo nedeljo. Vse je bilo v slovesnem razpoloženju. Šolski otroci so imeli svojo prvo sv. obhajilo, 56 dečkov in dekluč. je pristopilo prvič k mizi Gospodovi. G. duh. svet. Osvatič je v slovesni pridigi otroke lepo nagovoril. Med sv. mašo so prejeli sv. obhajilo, v rokah pa držali s cvetjem okrašene goreče sveče. Marsikatero oko se je orosilo v spominu na lasno prvo sv. obhajilo. Otrok, staršev in sorodnikov je bila cerkev nabito polna. Po končani slovesnosti so dobili otroci v župnišču kavo z mlečnim kruhom. Naj bi se otroci, pa tudi odrasli pogostoma spominjali tega velikega dne! Tistim pa, ki so k lepi uspehi slavnosti pripomogli, bodi ljubi Bog dober plačnik!

Vojnik. Našo šolo je nadzoroval prosvetni inspektor dr. Kotnik in bil z učnimi uspehi zelo zadovoljen. S prihodnjim šolskim letom dobi zavod dva nova strokovna učitelja. Meščanski šoli se obeta vedno lepši razvoj in bodočnost vkljub nekaterim, ki so začeli govoriti

o njeni ukinitvi in upostavitvi osemrazredne osnovne šole. Opozarjamo starše, da ne nasedajo takim govoricam, ki imajo le namen preprečiti vedno večji dotok v meščansko šolo in zapreti našim otrokom vsa pota. Razne tehnične zadruge: urarji, mehaniki, elektra-monterji, stavbne stroke itd., trgovski gremiji zahtevajo že danes za vajenca vsaj 2 razreda srednje šole. Popolnoma zaprta pot pa bi bila otrokom na srednje kmetijske šole, srednje tehnične in obrtne šole, trgovske in sanitetne šole, učiteljišča itd., za katere se zahtevajo le dovršeni štiri razredi meščanske šole ali gimnazije. Pripominjamo, da imajo prednost pri vseh ostalih strokah — kjer še danes zadostuje dovršena osnovna šola — tisti učenci, ki imajo nekaj razredov meščanske šole.

Šmartno ob Paki. Dne 21. junija je našo župnijo zadela silna nesreča. Čez Skorno in vas Veliki vrh je pobila toča v 6 km dolgem in 2 km širokem pasu tako temeljito, da nekateri posestniki ne bodo imeli ne zrna žetve. Toča je naletela dober decimeter na debelo. Pokrajina je bila po toči videti od daleč kakor s snegom pobeljena. Še drugi dan so videli iz Skornega, več kakor uro daleč točo v Velikem vrhu. Na nekaterih mestih je je v globokejših klancih naneslo poldrug meter na debelo. Šel sem štiri dni potem, ko je toča pobila, pogledat pokrajino. Grede tja, srečam delavce, ki so se vračali iz dela iz Šoštanja. »Tu nesemo,« mi pravijo, »toča, ki je še veliko leži.« Sam sem našel po štirih vročih dneh po toči 70 cm debelo plast toče; drug kup je bil 6 m dolg, dva metra širok in pol metra visok, oziroma debel, zopet drug kup je meril 60 cm višine. Šest kupov toče, debelejšje od orehov, sem na svoji poti našel in danes, pet dni po pobitju zvem, da je še mnogo več takih kupov. Zato je pa tudi pobito! Žita vsa v zemlji, slama zmljeta kakor na gumnu, krompir in koruza uničena, hmelj gol, vrta razdejani, drevje skoraj golo, v gozdu nastlano, kakor bi stelje nasekal, trava zbita in pod drevjem polno listja, na drevju mladike vse in še debelejšje veje polomljene, mestoma odstopa skorja na vejah od udara toče, majhni in tudi večji ptiči pobiti. Sadno drevje in vinograd ne moreta roditi dve do tri leta. Kakor povsod, kjer toča pobije, so tudi naši ubogi posestniki žalostni

no!« — »Draga gospodična,« zavrne jo mlad mož, »mi zdravniki zapišemo samo zdravila, a jih ne zauživamo.«

Aleksander Dumas, francoski pisatelj, je prišel nekoč na svojem potovanju po Švici v planinsko vas ter se je nastanil v gostilnici, kjer nihče ni znal niti besedice francoski. Dumas, veliki prijatelj gob, bi si bil za večerjo rad naročil gobe in na vse mogoče načine je gostilničarju razlagal svojo željo, toda zastoj. Končno je vzel kredo in naslikal na zid gobo, kakor je najbolje znal. Gostilničar je pokimal z glavo v znamenje, da ga je razumel in videl. Kmalu pa se vrne, a namesto

se ni utolažila toliko, da jej je lahko tudi sin zapupal, da se bo poboljšal, izginil in začel novo življenje po nekdanjih njenih naukih. Pisal jej bo iz daljne tujine, pošiljal denar in se bo s časom potolažila, saj bodo ljudje zopet pozabili, da je bila par let »ravbarjeva mati«. Kakor Barbka je bila tudi mati pomlajena od sinovih obljub in upanja na srečo v bodočnosti. Zasigurala mu je odpuščanje iz dna materinega srca, blagoslov in gorečo molitev, ki ga naj spremljajo na potovanju v poboljšanje, ki bo tudi njo otelo obupa. Piše ji naj na naslov ponkovškega strica, z njo bi šli kakor z očetom v ječo, ako bi se zazvedelo, da je z njim v pisemskem stiku.

Bliski so prenehali, grom se je razgubil in rahlo pikanje dežnih kapljic na okno je oznanjalo, da se bo nevihta poglobila in bo posinilo kmalu osveženo jutro, ki ne sme pozdraviti sina ter matere pod skupnim domačim krovom. Petelin je zapel zategnjeno zaspano v podpečku v kuhinji in prekinil sinovo dolgo prisego poboljšanja in zabrisanja dosedanjih zločinov. Krepek in hvaležen stresljaj ovenele materine roke, mati

je še pokrižala sina na čelo in vzela ga je za vselej mokrotna tema prebujajočega se jutra.

Ko je stekel Guzaj od rojstne hiše preko travnika za pokopališni zid in navkreber v gozd, je le skoviknila sova, ki se je vračala v svoje ležišče, strel iz žandarske puške tokrat ni ogrdil zadnjega slovesa od matere.

Ko je imel Guzaj v žepu potni list za Ameriko, v srcu zvestobo in obljubo izvoljenke, na čelu znamenje sv. križa od materine roke, je še enkrat omadeževal te svetinje poboljšanja z roparskim pohlepom po denarju. Zbiral je zadnjič oddelke svoje tolpe in pričel z vso drznostjo ter naglico vlome ter rope pri bogatejših trgovcih od Pilštajna do Brežice. Tekom dobrih štirinajst dni je bilo vlomljeno na mnogo, mnogo krajih v trgovine. Guzajevi pajdaši so odnašali blago, on je praznil blagajne. Kjer ni šlo po tihem ter z lepa, je ustrahovala neustrašena banda preplavšene napadene z revolverji, da so izročali zahtevano v blagu in denarju. Ponočni vlomi ali naravnost ropi so se vršili z bliskavico in je bil njihov obseg ugotovljen in znan. Ko so bili kon-

in pobiti. Toliko je škode, a sedaj pa še živež kupovati, seme dobiti itd. Naj bi jim država prišla na pomoč z odpisom davkov in naklonitvijo semena.

Sv. Lenart v Slov. gor. Neizprosna in pre zgodnja smrt je vzela iz naše sredine ljubega očeta Jakoba Krambergerja, posestnika v Parčinjah. Ni še dolgo, odkar sta s svojo ženo Marijo obhajala 40letnico zakona. Bil je pravi krščanski mož, neustrašen v naših vrstah, naročnik »Slov. Gospodarja« čez 40 let in še drugih krščanskih listov, kar posnemajo njegovi svojci in sorodniki. Kako je bil priljubljen, je pokazal njegov pogreb. Prišli so od blizu in daleč z vencij in cvetjem. Že v njegovi mučni boleznini so ga prišli tolažiti, katero je prenašal voljno, v božjo voljo vdan in večkrat previden s sv. zakramenti. Vsak, kateri je obiskal njegovo hišo, je bil postrazen. Zahvaljujemo se č. duhovščini in vsem, ki so dragega rajnega pospremili na zadnji poti. Hvala tudi za tolažbo ob bridki izgubi našega nepozabnega očeta. — Na sedmini rajnega se je nabralo 150 Din za novo bogoslovje v Mariboru in za vsv. maše 100 Din.

Guštanj. V proslavo 20letnice izobraževalnega društva se vprizori v nedeljo dne 5. t. m., popoldne ob pol štiri na Petračovem vrtu »Miklova Zala«, srečolov in petje. Konec ob odhodu večernih vlakov.

Zgornja Poljskava. Naše izobraževalno društvo »Skala« priredi v nedeljo dne 5. julija izlet na Svečino ob severni državni meji in ob tej priliki vprizori ob 3. uri popoldan v tamošnjih grajskih prostorih gradu Svečina lepo opereto v dveh dejanjih »Mlada Breda«. Prijazni Svečinčani in sosedna društva, pridite ta dan pogledat to prelepo igro. Vabijo vas Poljskovčani na veselo svidenje!

Pernice nad Muto. Mnogo se poroča, kako je letos v juniju nevihta in toča poškodovala ali celo uničila razne kraje, kjer se je obetala kmetovalcu najboljša letina, saj vse tako bujno raste. Tudi naš planinski kraj je zadela v nedeljo dne 21. junija velika nesreča. Proti 6. uri zvečer so pridrveli sem od Golice ali Špajke, ki velja za Pohorje in Kozjak kot vremenski prerok, pogubonosni temni oblaki, utrgal se je oblak in vtila strahovita ploha, pomešana s točo. V kratkem času je nevihta

naredila grozno delo, poškodovala večji del Pernic in del Dravograda, nekateri kmetje so uničeni popolnoma, največ so trpele uboge Mlake in Kozji vrh v dravograjski župniji. Še več kot toča je škodovala voda. Naj bi se merodajne oblasti spomnile ubogega trpina v hribih, ki se trudi in muči, trpi pomanjkanje, a mu sovražni elementi uničijo ves up!

Ponikva ob južni žel. V nedeljo dne 21. junijam je domače gasilno društvo ob veliki udeležbi odigralo svojo igro »Najboljši je gasilec«. Po lepem propagandnem govoru gasilca M. Podgorška je nastopil s posebno točko gasilec L. Wirth, ki je s svojim šaljivim kupletom nad vse ugajal. Vse vloge so bile podane kar najboljše, prirodno in simpatično. Vsem igralcem, ki so baš v sredi največjega poljskega dela pripomogli k tako lepemu gmotnemu in moralnemu uspehu, naj velja vsa pohvala in priznanje. — Jedva eno uro zbrani gasilci po uspeli prireditvi pri Zličarju so morali že na svoj trudapolen posej. Po kratki nevihti je udarila strela v gospodarsko poslopje g. Močnika na Zlatečah in ga požgala do tal. Došli gasilci so se morali omejiti le na lokalizacijo požara.

Vransko. V najlepšem cvetu življenjske dobe nas je dne 23. junija za vedno zapustil po dolgi zavratni boleznini vzor-mladenič po dom. Fermentov Gustl iz Papreč, ki smo ga dne 25. junija spremili k zadnjemu počitku. Ugledni Fermetovi hiši naše vsestransko sožalje!

Velike Rodne pri Rogaški Slatini. Smrtna kosa. Dne 26. junija smo spremljali k večnemu počitku Elizabeto Hernaus v starosti 78 let. Njeno življenje je bila sama muka, vendar jo je junaško prenašala, vdana v božjo voljo.

Cerovec pri Rogaški Slatini. 86. rojstni dan je obhajala te dni užitkarica Ema Kidrič.

Sv. Peter pod Sv. gorami. Tukajšnje Katol. prosvetno društvo bo proslavilo desetletnico ustanovitve društva v nedeljo dne 12. t. m. po sledečem sporedu: Ob 4. uri zjutraj budnica godbe iz Klanjca. Ob 6. uri v župni cerkvi sv. maša za rajne člane in skupno sv. obhajilo. Sv. obhajila bomo darovali za rajne člane. Po sv. maši zborovanje v Kat. prosvetnem domu. Popoldne ob 3. uri proslava desetletnice v Kat. prosvetnem domu s peštrim sporedom in brez

vsake vstopnine. Po sporedu velika ljudska veselica zunaj Doma. Vsi, ki vam je pri srcu ljudska prosveta in poštena zabava, iskreno vabljeno!

Sv. Rupert nad Laškim. Pred 14 dnevi je požar uničil hišni hram in gospodarsko poslopje posestniku Antonu Desnjač, po domače Barjaku v Sv. Petru. Ogenj je nastal približno ob polnoči v takih okolščinah, da se da sklepati, da je ogenj bil podtaknjen. Roka pravice išče brezvestnega hudodelnika. Pogorelec je bil zavarovan za malenkostno svoto, a dobri sosede so mu tako krepko pomagali, da je hišni hram — leseni del in streha — že zopet obnovljen. Se so dobri ljudje na svetu! — Leta in leta so tekla pogajanja za zgradbo nove ceste, ki bi Sv. Rupert vezala s Sv. Jurijem ob južni žel. Po zaslugi g. načelnika cestnega odbora celjskega g. Mihelčiča je oblast končno na to pristala. Svota 75.000 Din se je določila za ta namen.

Svetina pri Celju. V nedeljo dne 5. julija bo na Svetini v cerkvi Sv. Križa dvojno cerkveno opravilo: ob 7. in ob 10. uri. Premnogi izletniki in prijatelji narave imajo priliko ta dan svoji verski dolžnosti zadostiti.

Sv. Križ — Začretje na Hrvaškem. Tukaj je bila 16. junija ob 4. uri popoldne huda nevihta s točo. Prišla je iz Krapinskih Toplic, čez Ternovec v Začretje, šla je dalje čez Kebel na Marijo Bistrico in na Ivaničgrad. Tolkla je 6 kilometrov na široko. V sredi pasa, to je Začretje, je tako zatolkla, da je vse suho: ječmen, pšenica in drugo. Nimamo kaj s koso vrezati, od sadnih dreves in trsa je staro skorjasto čisto sklestilo tako, da se je batil za vinsko trto, da ne bo več gnala. Vihar je podrl do tal 42 metrov dolgo vrševnico, veliko sadnega drevja in še več drugih dreves v parku Janka barona Kraniczarja v Začretju.

Novejš.

VLADNI UKREPI V DOBROBIT KMETU.

Naša vlada je uvedla monopol na izvoz in uvoz rži, pšenice in pšenične moke. Novi zakon določa, da je izvoz in uvoz vseh vrst pšenice, pšenične moke in rži izključna pravica države. — Ta

čani in bogati plen v blagu ter penezih na varnem.

Ko je bilo naropano blago na ravnici pred pilštajnsko podružno cerkvico sv. Trojice v Dobležičah razdeljeno med posamezne udeležence, je odgodil poglavar za par mesecev tolovajske pchode. Niti črnil ni tovarišem o namenu pobega v Ameriko, da bi mu ne očitali strahopetnosti. Razložil jim je le, da se mora skriti za nekaj mesecev kam dalje proč iz teh krajev, ker oblast bo po napadu na grofa glavarja in po zadnjih vlomih pri trgovcih napela vse sile, da ga izsledijo, ustrelijo kot psa, ali obesi kot cigana. Pretaknili bodo vse brloge, šume ter kote in to le za njim, oni so na varnem, saj ni znano niti eno ime katerega izmed njih. Tovariši so razumeli njegov skrajno opasen položaj in odobrvali skritje kam v večje mesto. Slovo Guzaja od razbojniške kompanije je bilo v očeh tovarišev le začasno, vsaj na spomlad bo že zopet vse potolaženo in oblasti kaj rade pozabijo, ako je treba nositi lastno kožo na trg. Ko bo slavček žvrgolel, ko bo vabila kukavica na plan, bodo tudi oni zo-

pet florjanjevali na kakem skritelem vrhu in bodo pozdravili ob tej priliki njega za nekaj časa spet neogroženega poglavarja. Ob svitu Florijanovega jutra bodo kovali nove načrte za nadaljnje obiske po sejnih, pri trgovcih in krčmarjih, ravno tem zadnjim so dosedaj še prizanašali. Segli so si v roke. Guzaj je ostal sam, prislonežen na zid cerkve, dokler se ni porazgubila tolpa po dolini in v hrib.

Guzajeva pisma.

Guzaja je pekla pogostokrat vest radi zločinov. Da bi v samotnih urah nekoliko potolažil v notranjosti grizečega črva, je pisal obširna pisma brez posebnih naslovov. Štiri teh obširnih pisanj je ohranjenih. Tolovaj je imel te papirje vedno seboj in bi naj bila za slučaj, da bi ga ustrelil kak žandar iz zasede ali nenadoma, nekako opravičilo javnosti za njegov razbojniški nastop. Troje od ohranjenih pisem je v slovenščini, kot jo je govoril preprosti narod l. 1880, četrto je v nemškem jeziku. Ravno v četrtem pisemu razodeva pisec, da je obvladal popolnoma

gob prinese gostilničar dežnik. Kako je kaj Dumasu teknil, zgodovina ne pravi.

Prisnecu, ki je začel prvi z velikim uspehom zdraviti bolnike z vodo, poslali so nekoč zdravniki popolnoma medlega mladeniča, katerega niso ozdraviti mogli. Ko je Prisnec zagledal mladeniča, je rekel: »Ti dohterji so premeteni; zase so ohranili meso, meni pa pošljejo kosti!«

Opravičilo.

»Gospod učitelj, moj sin danes ne more v šolo priti, ker se je prehladil in se mora potiti z velespoštovanjem. Vaš Ignac Kovač.«

ukrep zastran izvoza in uvoza omenjenega blaga je bil potreben zaradi znatnih razlik med cenami v naši državi, ki jih hoče vlada poljedelcem zagotoviti, in cenami v tujini, da onemogoči izpreminjanje cen v mednarodnem prometu. Prevoz blaga čez našo državo ostane v zmislu mednarodnih pogodb popolnoma prost. Glede na državne mednarodne obveze in dogovore glede obmejnega prometa predvideva ta zakon ustrezajoče izjeme. Vlada bo pri izvajanju tega zakona poskrbela, da ne pride v notranjem prometu do zmešnjave in da ne bodo trpeli škode bodisi pridelovalci in proizvajalci, bodisi katerakoli druga gospodarska stroka na kakršenkoli način in bo zato zajamčila nemoten promet v notranjosti naše države. Da se zagotovi pravilno vnovčenje letošnje pšenične žetve, je ministrski svet sklenil, da bo država posredovala, da ohrani ceno. Zato je dobila izvozna družba pooblastilo, da bo bodisi neposredno ali pa preko kmetijskih zadrug ali kakorkoli drugače v vsakem času, počenši s 5. julijem t. l., kupovala količine pšenice, ki bodo na odprodaj, in sicer najmanj po 160 D pšenico povprečne kakovosti, natovorjeno v vagone, s primerno višjo ceno pa na vlačilcih (manjše ladje). Pšenico boljše kakovosti bode plačevala sorazmerno dražje. Te cene se bodo za vse vrste pšenice postopno v toku leta zvišale. Država bo zato dala izvozni družbi na razpolago potrebna sredstva.

Kmetijske šole v vagonih. Za pospeševanje kmetijstva bo osnovala vlada potujočo kmetijsko razstavo in šolo. Ta šola bo nastanjena v posebnih vagonih in bo potovala po vseh železniških progah naše države, vodil pa jo bo poseben odsek prometnega ministrstva. Po svojem programu bo ta razstava obsegala razven živine in drobnice tudi poljske pridelke ter bo imela potujočo šolo. V njej se bodo vršila strokovna predavanja, združena s filmskimi slikami, ki bo nekaka dopolnitev živi besedi, pri tem pa se bo posebno

oziralo na one rastlinske proizvode in na ono živino, ki se po prilikah posameznih krajev dajo najbolje gojiti ter rediti. Razen tega se bodo delile poučne brošure in knjige in prodajali plemenski eksemplari za oddajanje in rejo. Razstava bode nastanjena v 20 nalašč za to urejenih vagonih. Razstava bo prepotovala vse železniške postaje naše države, kakor hitro se letos končajo dela na polju ob žetvi in bo naš kmet imel nekaj več časa. Vodstvo te potujoče razstave in šole ima poseben odbor prometnega ministrstva v Belgradu. Ta odbor bo z velikim veseljem sprejemal sodelavce in primerne predloge, ki mu jih pošljejo prijatelji te ustanove. Take razstave že prirejajo z velikim uspehom po Franciji in tudi v skandinavskih deželah.

Važno za odpis davka. V poletni dobi, ko so vremenske nezgode na dnevnem redu, je zelo važna za naše kmetovalce ta le določba: Da se ne izgubi pravica do odpisa davka, se mora prijaviti vsaka škoda, ki je bila prizadeta po vremenu in ki daje pravico do odpisa davka, brez takse, najdalje v osmih dneh od dne, ko se je škoda opazila. Prijave se morajo vlagati pri pristojni katastrski upravi (ne pri davčni upravi), lahko tudi po pošti.

Na Bolgarskem je sestavil vlado vođa opozicije Malinov. Kralj je novo vlado, ki izgleda takole, potrdil: predsedstvo in zunanje ministrstvo Malinov, notranje ministrstvo Mušanov, finance Kirginov (vsi trije demokrati), prosveta Moravjev, kmetijstvo Gičev, javna dela Jurdanov (vsi trije kmetje), pravosodje Verganov, trgovina Petrov (oba narodna liberalca), promet Kosturkov (radikal), vojno ministrstvo pa general Kisjov.

Volitve na Madžarskem. Izid nedeljskih volitev v madžarski parlament je ta-le: Za novi parlament je bilo oddanih 174 mandatov. Vladna stranka je dobila 127 mandatov, krščanska gospo-

darska stranka 19, nestranskarška opozicija 19, neodvisni kmetje 4 mandate.

Izid španskih volitev. Pri volitvah v ustavotvorno skupščino v nedeljo dne 28. junija so dobili: Kmetjska republikanska stranka 100 mandatov, socialisti 130 mandatov, radikali 80 mandatov, katalonski avtonomisti 42 mandatov. Socijalisti so zmagali večinoma po mestih, razen v Barceloni. V Sevilli so zmagali revolucionarni pristaši majorja Franca. V Bilbau so zmagali republikanci.

Veličasten tabor ženske mladine na Gori Oljki. V nedeljo, 28. junija, je poromalo na našo prelepo Goro Oljko na stotine in stotine deklet, ki so napolnile obširno cerkev. Vse župnije Sav. doline so bile zaštopane, tudi iz sosednih krajev so prišla dekleta. Bila je to veličastna proslava 1500letnice efeškega cerkvenega zbora ter sijajna manifestacija ljubezni naše ženske mladine do Marije. Preč. g. kanonik Časl je v navdušenih besedah mladini raztolmačil pomen Marijinega češčenja in način, kako naj mladina v dejanjih kaže svojo ljubezen in zvestobo do Marije. Po cerkvenem opravi je bilo na prostoru pri cerkvi veličastno deklško zborovanje. Predsednik Prosvetne zveze dr. Hohnjec je žensko mladino navduševal za vzvišene ideale naše krščanske in narodne prosvete. V poljudnih besedah je orisal smeri, v katerih se mora kretati sodobno prosvetno delo, da bo mladini v gospodarsko in duhovno korist, domovini in narodu pa v blagor in ponos. Njegove besede so našle v mladih vrstah vsestransko odobravanje. Pozdravne in bodrilne besede so govorile mladenke Matilde Lončar od Sv. Jurija ob Taboru, Marija Žak iz Šoštanja, Antonija Lambisar iz Škal in Marjeta Satler iz Zgoranje Ponikve. Naj bi veličasten tabor na Gori Oljki, ki bo dekletom ostal v spominu, jim bil stalna spodbuda za živahno prosvetno delo v lastnih vrstah.

Ste naročeni na list

NEDELJA

?

Izhaja vsak teden.

Prinaša vsakokratni nedeljski evangelij in razlago ter druge podučne verske članke, razen tega pa resničen dogodljaj iz braziljanskega pragozda: »Mladostna prijateljica« in mične zgodbi za d. co.

Stane mesečno samo 2 Din, celolefno 24 Din. Se danes si naročite NEDELJO po dopisnici na spodnji naslov:

Uprava NEDELJE, Maribor, Slomškov trg 20.

nemščino in precej čital. Oglejmo si posamezna pisma v izvlečkih nekoliko natančneje in vsakega posebej.

Prvo pismo nosi naslov: »Preljubeznivi moji vsi dobri ljudje!« Pismo začenja: »Jaz Franc Guzaj (pisano je Guhsaj) vam pišem vsem skupaj eno besedo prijateljem kakor sovražnikom, ker vsi dosti govorite od mene. Najpopred pa prosim vse skupaj, ne zaničujte mojih staršev, ker oni so me zmiraj lepo učili in niso nič krivi, da sem jaz tak daleč padeł. Žalujejo vsi za menoj. Moja zlata mati toči bridke solze — krvave solze. Iz srca mi je žal, da sem jaz moji dragi — zlati materi in mojemu očetu srce ranil in solze iz njihovih oči prešal in da čisto po nedolžnem toliko zavoljo mene žalosti in zaničevanje trpeti morajo. Žandarmi jih nadlegujejo, a jaz ne grem nič domov. Rad bi mojo žalostno mater še videl in objel, a jaz nočem mojega življenja tako daleč na vago dati, ker vem, da žandarmi noč in dan tam stojijo. Pa najle stojijo, saj so sami uržoh, da imajo toliko potov za menoj, pa jih še imeli bojo, zakaj me niso na miru pustili. Zleht jeziki

so me dolžili, da sem krave drl, a jaz nisem nobene.«

Toliko dobesedno iz Guzajevga pisma, da lahko presodijo čitatelji iz navedenih vrst: kako srce je imel tolovaj do staršev in kako slovenščino je pisal.

Dalje opisuje v prvem pismu, kako je bil obsojen po krivici na 7 let in 5 mesecev ter pravi, da te krivice ne bo pozabil ali odpustil oblasti nikdar. Opisuje, kako se mu je godilo v ječi, kako je kuhal ogenj maščevanja do vseh tistih, ki so zakrivali, da je bil obsojen. V ječi je tudi sklenil, da bo počakal z osveto tako dolgo, dokler mu ne umrjejo starši, katerim ni hotel delati sramote, a so ga prisilili na grozno pot maščevanja predčasno »Fanghundi« (žandarji).

(Dalje sledi.)

Nov vozni red

se dobi v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru. — Cena Din. 2.—.